

5. »Oče, učitelj in voditelj svetnikov«

Ustanovitelj Opus Dei – življenjepis sv. Jožefmarija Escrivája.

1. Jul. 2018

↗ *Nazaj na kazalo*

Poletje 1935 je bilo za Jožefmarija en sam dolgotrajen in neprekinjen delovnik. S pomočjo nekaterih, ki so ostali v Madridu, je sestavil in razposlal "Novice" tistim, ki so bili na letovanju. Začel je z duhovnim izobraževanjem za dve skupini in ni

prekinil mesečnih duhovnih obnov za študente.

Meseca julija sta mu bila kakor nepričakovan dar z neba poslana dva poklica, ki bosta pozneje prišteta med prve duhovnike Dela. Eden je bil Álvaro del Portillo, tisti študent, ki je bil v Vallecasu hudo ranjen na glavi, potem pa uspel pobegniti z metrojem. Duhovnika iz Ferraza je spoznal marca in pomislil je, da bi bilo nevljudno iti na počitnice, ne da bi se od njega poslovil. V soboto, 6. julija, je prišel v študentski dom. Jožefmarija, ga je povabil na duhovno obnovo, ki so jo imeli naslednji dan. Tisto nedeljo, so mu prvičkrat razložili, na čem temelji Delo, in istega dne je zaprosil za sprejem vanj.^[1] Drugi pa je bil "Chiqui", tisti, ki je takoj po tem, ko se je predstavil, poprijel za delo, splezal na lestev in se lotil zabijanja žebeljev.

Ustanovitelj je bil izmučen od telesnih in duševnih naporov, ki jim je bil podvržen skozi vse leto, vendar mu je pričakovanje novih poklicev vlilo poguma. Svoje upe je polagal v naslednje akademsko leto in želel preprečiti, da bi ga okoliščine zadele nepripravljenega tako kot leta 1934.

Delo se dobro razvija. V tem je mogoče videti Boga,^[2] je konec avgusta obvestil gospoda vikarja. Toda dolgi meseci nakopičenih napetosti in obremenitev so naposled skrhali zdravje tistih, ki so se zavzeto posvečali vodenju študentskega doma. Prvi je utrujenosti podlegel Ricardo, direktor. Mesec avgust je moral preležati v postelji.^[3]

Jožefmarija, bolj utrjen in odporen – pa tudi bolj zdelan –, se je kljub izmučenosti prebijal, kakor je vedel in znal, do septembra, ko je šel na duhovne vaje k redemptoristom na Ulici Manuel Silvela. Že pred meseci mu je g. Francisco Morán, ki je opazil njegovo izčrpanost, ponudil nekaj

dni oddiha na nekem svojem posestvu v Salamanci.^[4] — Jožefmarija ni mogel sprejeti.

V nedeljo, 15. septembra popoldne, se je odpravil v samostan patrov redemptoristov. Bil je tako izžet, da se njegovo telo ni več odzivalo. Sodeč po tem, kar je zapisal pozneje, verjetno že več kot eno leto ni spal neprekinjeno sedem ur:

Ponedeljek: ura je četrta čez devet zjutraj in še vedno ne morem reči, da sem začel s svetimi duhovnimi vajami. Sinoči sem bil onemogel: spal sem od enajstih do pol sedmih!

[...] Kosilo sem deloma izbruhal. Silno slaboten sem.

[...] Naredil nisem ničesar (danes še nisem uporabil spokornega biča, to bom storil pred počitkom), vendar sem onemogel, kakor da bi me kdo pretepel. Morda ni dobro,

**da zapisujem fiziološke
podrobnosti. Ampak stvar je v tem,
da bi se zdajle najraje zleknil
kjerkoli, tudi sredi ulice, kakor kak
postopač, in štirinajst dni ne bi
vstal.**^[5]—

Napravil je svoje prve sklepe, ki so vsebovali spanje na tleh, in sicer ne več kot šest ur:

**Torek. Na tleh sem spal čudovito
[...]. Ker moram povedati vse, se
obtožujem lenobe. Zbogom
včerajsnji sklepi! Odbilo je pet
zjutraj in zadonel je stolni
zvonček, ki bi prebudil še
gluhonemega [...]. Ob šestih sem,
močan kakor lasati Samson – in
kot otrok slaboten za služenje
mojemu Bogu –, vstal z mehkega
ležišča. Počutim se sijajno. Torej
..., osliček ne bo dobil
prizanesljivosti, ampak batine!**^[6]—

Tudi daleč od Ferraza je njegovo srce
bdelo nad onimi, ki so ostali v

študentskem domu, in jih podpiralo s svojo molitvijo ter mrtvičenjem:

Kako se spominjam tistih svojih sinov! piše na duhovnih vajah.

Danes ob osmih bodo imeli

“emendatio” (kratki krožek) kot po navadi. Točno ob osmih bom zanje vzel v roke svoj spokorni bič.^[7]

V četrtek je v samostan prišel Ricardo, da bi mu izročil neko pismo. V tistem trenutku se je duhovnik zavedel, da mu srce prekipeva od veselja in da ljubi svoje fante z vso dušo. Ali tega dotlej ni opazil?

* * *

Člani Dela, povečini študentje, so Jožefmarija spoznali v talarju. Edina izjema je bil Isidoro. Bila sta istih let in v Logroñu sta bila sošolca. Leta 1930 se med njima rodi nova vez, ko je Isidoro sprejet v Delo. Ta povod za enakost pri stikih, ki obenem vodi h globlji človeški povezanosti, pa je polagoma med njima povzročal tudi

nezaznavno duhovno distanco, ki se je spremenila v nepričakovano vrsto odnosa. Sprememba je opazna v dopisovanju med Isidorom in Jožefmarijem v tem obdobju; še zlasti jasno se odraža v uvodnih in sklepnih besedah njunih pisem.

V letih od 1930 do 1932 ga Isidoro običajno nagovarja z besedami: »Moj dragi prijatelj, José María,« pri zaključku pa: »Prejmi objem svojega dobrega prijatelja.«^[8]

V drugem obdobju, leta 1933, njegovi običajni izrazi niso zgolj prijateljski, temveč "bratski": »Moj dragi brat José María,« ali: »Moj dragi prijatelj in brat,« poslavlja pa se z besedami: »Prejmi objem svojega starega prijatelja in brata,« ali pa: »Bratsko te objema.«^[9] Maja 1934 se pojavi nov ogovorni izraz: »Moj dragi oče José María.«^[10]

Nasprotno pa nagovori in sklepni pozdravi v Jožefmarijevih pismih ne

sledijo določenemu pravilu, vedno pa jih navdaja toplina naklonjenosti:

Madrid, 1. 3. 931. Predragi Isidoro! [...] Priporoča te Gospodarju in te bratsko objema – José María.

Dva dni pozneje pa:

Madrid, 3. 3. 931. Predragi Isidoro [...] Moj očetovski in duhovniški blagoslov, z močnim objemom v imenu celotne norišnice, – José María.^[11]

Tri leta pozneje je “bratstvo” dokončno izpodrinjeno in v vsej njegovi korespondenci nadomeščeno z naraščajočim “očetovstvom”: ***Vsem: blagoslov vašega očeta, ki vas ne pozabi in vas prosi za molitev*** (pismo njegovim z dne 1. 6. 1934).^[12]

To duhovno in družinsko očetovstvo, ki vzcveti spomladi 1934, je povezano z neko zabeležko v njegovih *Zapiskih*:

Nedelja, 11. marec 1934. [...] V B. d. ni nazivov. Očetu, predsedniku D[ela]., se bo reklo preprosto takole: oče. Brez spoštovani, brez častiti, brez česarkoli.^[13]_____

Že v zgodnjih začetkih je ustanovitelj začutil to poklicanost k očetovstvu: ***Jezus v meni noče modreca človeške znanosti. Hoče, da sem svet. Svet in očetovskega srca.***^[14]_____ Te misli je mogoče prebrati v neki katarini iz leta 1931. In leta 1933, ko prosi dovoljenja za okrepitev svoje pokore, svojega spovednika nagovori z besedami: ***Glejte, to od mene hoče Bog, poleg tega pa je potrebno, da sem svet in da sem oče, učitelj in voditelj svetnikov.***^[15]_____

Ni mu bilo lahko člane Dela imenovati otroke. Zaradi tistega njegovega gesla ***skriti se in izginiti*** mu je to povzročalo rdečico in zatekal se je v preprosto pribežališče bratstva, kot sam priznava:

Do leta 1933 me je bilo nekako sram imenovati se “oče” vseh teh mojih ljudi. Zaradi tega sem jim sam skoraj vedno rekel bratje namesto otroci.^[16]_____

Po drugi strani ga je pri tem ovirala njegova mladost. Kako naj bi bil pri svojih tridesetih letih glava družine, ljudi – duhovnikov in laikov –, ki so bili njegove starosti ali celo starejši? Kolikokrat je izrekel tisti svoj molitveni vzklik: ***Daj mi, Gospod, osemdeset let resnosti!***^[17]_____ Čez čas je opazil, da njegov značaj polagoma pridobiva pridih resnobe. Šale, smeh, zdrava dobrovoljnost je bilo vedno nekaj, kar mu je ugajalo. Vendar se mu je ta dopustna radost s priokusom površinskosti in veseljaštva na trenutke spreminjala v grenkobo in mu v ustih puščala slab okus. ***To je Jezus, si je mislil, ki polaga osemdeset let resnosti na moje ubogo, premlado srce.***^[18]_____ Duhovnik je pri pogovorih budno

pazil na svoje izjave in besede. V javnosti je skušal nadzorovati svoje okuse in manire. Trudil se je izogibati kakršnikoli nedostojnosti. Skratka, umerjenost je dosegel celo v načinu hoje. Ni pa se bil pripravljen zaradi starčevske resnosti odreči življenju duhovnega otroštva. Zatorej je skušal najti način, ki bi združeval tadva raznolika pojma. **Jezus**, je prosil, ***želim si biti dvoletni otročiček z osemdesetimi zimami resnosti in sedmimi zapahi na svojem srcu.***^[19]

A leta 1934 se je začel glede resnosti nekoliko preobračati: **Resnost. Jezus je imel triintrideset let, ko je umrl na križu. Mladost ne more biti moje opravičilo. Razen tega pa bom počasi prenehal biti mlad.**^[20]

Kar zadeva sedmero zapahov, je bilo to nekaj, o čemer je že dalj časa premišljeval, vse od svojega bivanja

v samostanu sv. Janeza od Križa, ko je zapisoval svoje meditacije:

Sveta čistost: ponižnost mesa. Gospod! Sedem zapahov za moje srce! Sedem zapahov in osemdeset let resnosti. Ni prvikrat, da slišiš to mojo prošnjo [...]. Moje ubogo srce hrepeni po nežnosti.^[21]_____

Njegovo čustveno življenje, prepolno in prekipevajoče od veselja, se ni skladalo z “osemdesetimi zimami resnosti”. Poskusil je vkleniti čustva na enak način, kot si je prizadeval za umerjenost svojega vedênja. Vse zaman. Srce mu je uhajalo. Ni ga bilo mogoče zadržati. Silovitost njegovega utripa mu je jemala sapo. Dokler mu Gospod ni dal uvideti, da je bila ta prekipevajoča nežnost namenjena Njemu, in preko Njega njegovim otrokom, in da je bil v njegovih prsih skrit neusahljiv vir ljubezni, čiste in očetovske. To je odkril 19. septembra,

ko mu je Ricardo prinesel pismo k redemptoristom:

Prišel je Ricardo – kot sem povedal – in ob srečanju z njim sem se zelo razveselil. Svoje fante imam rad iz vsega srca. In vedno hočem ohraniti to ljubezen do njih zaradi Kristusa. Kljub temu pa me je danes popoldne večkrat napadel dvom, ali ne bi ta ljubezen (ki seveda pridobi več poudarka do tistih mojih otrok, ki so bolj predani Delu) mogla biti Jezusu neprijetna. Pravkar mi je Jezus dal videti in začutiti, da mu ni neprijetna: njih imam namreč rad zaradi Njega; in ker imam svoje fante tako rad, imam Njega rad še milijonkrat bolj.^[22]

Poleg vloge očeta – ki jo je prevzel v ***polnem zavedanju, da je na zemlji samo zato, da jo izpolni***^[23] – se je ustanovitelj čutil poklicanega biti ***učitelj in voditelj svetnikov***. Naj se

poda na pot učiteljstva in modrosti, tako da se poskuša izkazati pri študiju in postane profesor? Ali pa naj to plemenito željo žrtvuje? Potem ko je o tem premislil v meditaciji, je svoj odgovor predložil svojemu duhovnemu voditelju: ***Moja pot je druga: Bog hoče, da sem svet, in hoče me za svoje D.***^[24]_____

* * *

Akademsko leto 1935/1936 se je začelo s ponovno pridobitvijo tega, kar je bilo opuščeno s “strateškim umikom”, ko so Akademijo DYA preselili v spodnje nadstropje. V začetku septembra so razposlali pisma na najbolj znane šole v provincah in dali oglase o študentskem domu v državne časopise. Povpraševanja po sobah je bilo veliko in, ker Ferraz 50 ni premogel dovolj postelj, stanovanja iz prejšnjega leta pa niso mogli znova najeti, so podaljšek vzpostavili v

sosednji hiši, Ferraz 48. Za ureditev novega stanovanja se je moral Jožefmarija znova zateči h gospe Dolores, ki mu je dala na razpolago 45.000 pezeta.^[25]_____

Ko je minevalo sedem let od ustanovitve, je Jožefmarija napisal tole katarino:

Od tistega 2. oktobra 1928 – koliko Gospodovih milosti! Danes sem veliko jokal. Zdaj, ko vse poteka dobro, se čutim slabotnega in nekako brez moči. Kako jasno je spoznanje, da si vse naredil in delaš ti, Bog moj!^[26]_____

Preživetje študentskega doma v zadnjem letu je bilo resnično vsakodnevni čudež. Leto 1934 so začeli z lepim naborom osebja: dva gospodinjska pomočnika in izučeni kuhar, ki ga je bilo treba takoj odsloviti, in seveda ustrezno izplačati, ker niso imeli stanovalcev. Sedaj so bili previdnejši in so

gospodinjsko osebje omejili na kuharico in mladega pomočnika, ki je bil prej v študentskem domu kot strežnik, da bi izvrševal vsakovrstna naročila, delal kot vratar in stregel pri mizi. Kuharica je bila ženska z bogatimi strokovnimi izkušnjami.^[27]_____

Kar zadeva druge storitve, mladi pomočnik ni ravno pretiraval pri izpolnjevanju svojih dolžnosti. Ko so študentje odšli iz hiše, sta se gospodinjskim opravilom posvečala duhovnik in direktor. Pospravljala sta postelje. Pometala sobe. Pomivala krožnike in pogrinjala mizo. V tem sta se izurila že prejšnje akademsko leto. Stanovalcev je bilo dobrih dvajset in pomivalo se je ročno ter z dobro voljo:

Na god sv. Karla, 4. nov., piše v neki katarini, sta minili dve leti od Ricardovega poklica. To sva praznovala tako, da je on tistega večera pomil vso posodo. Jaz sem

jo obrisal in jo spravljal na svoje mesto. Končala sva okrog dvanajstih v svetem veselju.^[28]_____

Novembra sta za sprejem v Delo zaprosila dva študenta arhitekture, prijatelja in oba iz vzhodne regije. Eden od njiju, Pedro Casciaro, je Jožefmarija spoznal januarja 1935 in od takrat obiskoval predavanja o osebnostnem in duhovnem izobraževanju, ki so bila organizirana v študentskem domu. Drugi je za Delo izvedel šele oktobra. Ime mu je bilo Francisco Botella. O božiču sta se oba preselila na Ulico Ferraz 48.^[29]_____

Tam je vladalo prisrčno vzdušje, ozračje »pobožnosti, študija in apostolata,« kot ga opiše Aurelio Torres-Dulce, študent medicine, ki je obiskoval študentski dom, in pri tem pojasni, da »je bil temeljni cilj vsega tega nadnaraven: napredovanje v krščanskem življenju.«^[30]_____ Študentje

so prihajali v stanovanje ravno zato, ker to ni bil “kraj za razvedrilo”. Od njih so zahtevali, da študirajo, ***kajti študij je resna obveznost.***

Študentski dom so morali vzeti za “nekaj svojega”, to se pravi doprinesti svoj delež glede zadolžitev in stroškov. Ni jim bilo dovoljeno biti povprečneži, “ostati v množici”. Spodbujali so jih, naj poletijo kvišku s plemenitimi ambicijami.^[31]

Sredi zatiralske politične razjarjenosti v deželi je bilo tisto okolje zavetje veselja in miru, ki se ga je človek razveselil kakor čudežnega odkritja oaze sredi puščave. Zavedajoč se razvnetih mladostnih moči, podivjanih v tistih žalostnih okoliščinah španske zgodovine, je Jožefmarija v neki katarini zapisal, kaj je bilo potrebno popraviti in kaj jim je bilo treba vcepiti v zavest:

***Glede duha d[ela]. sv. Rafaela:
fantom naj ne bo dovoljeno v naši
hiši razpravljati o političnih
zadevah; treba jim je pokazati, da
je Bog isti kot vedno, da se njegova
roka ni skrajšala; jim povedati, da
je apostolat, ki se vrši med njimi,
nadnaravnega značaja; velikokrat
omenjati božjo navzočnost v
zasebnih pogovorih, v skupnih
govorih in vedno; napraviti njihov
razum in srce katoliško.***^[32]

Na začetku leta 1935 je imel José Luis Múzquiz, študent inženirstva, pogovor z Jožefmarijem: »Na kratko mi je predstavil,« pravi José Luis, »kaj počne Akademija DYA. Kako si brez ustvarjanja nekega novega združenja prizadeva vzgajati dobre kristjane, jih usposablja in nagovarja k temu, da ravnajo skladno s svojim imenom ter polagoma izobražujejo še druge mlade, ki bi si takšne vzgoje želeli. Povedal mi je, da so bili med udeleženci govorov oziroma krožkov

mladi iz vseh španskih regij, ki so študirali v Madridu; in tudi iz vseh političnih usmeritev in strank, vendar pa pri krožkih nikogar niso spraševali, kateri strani pripada.«^[33]_____

Ko Ricardo, direktor študentskega doma, le-tega opredeli s pomočjo tamkajšnjega duhovnega razpoloženja – »vzdušje veselja, miru, božje ljubezni in vedrosti ob nenaklonjenih okoliščinah političnega in družbenega ozračja« –, nam nehote razkriva očetovo stanje duha.^[34]_____ Tisti duhovnik je že pred časom odkril razlog svoje umirjenosti, medtem ko je okoli njega vse trepetalo:

Menim, da je Gospod v mojo dušo položil še eno lastnost: mir; imeti mir in razdajati mir, sodeč po tem, kar vidim v osebah, ki jih vodim ali sem z njimi v stiku.^[35]_____

↗ Naslednje poglavje

[1] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 1 in 588. Prav z lahkoto je usvojil to kratko srečanje z Delom in njegovim ustanoviteljem, saj oče v “Novicah” septembra 1935 pri pregledu anekdot in prispevkov s strani počitnikarjev zapiše: ***Álvaro del Portillo se je v La Granji uspešno posvetil znamenitemu ribolovu, o katerem govori sv. Marko v 1. poglavju svojega evangelija*** (AGP, RHF, D-03696).

[2] P 126, 22. 8. 1935.

[3] V pismu z dne 5. 9. 1935 mu Jožefmarija pravi: ***Sin moj, Ricardo! Skrbi me, da ti nisem naročil – ker se mi je zdelo nepotrebno –, da po Mariji Gospodu izročiš vse te drobne neprijetnosti zaradi tvoje bolezni [...]. Pazi nase. Pozabi na***

***vse skrbi in ne vračaj se v Dom,
dokler ne boš pri močeh*** (P 129, 5. 9.
1935). Prim. tudi P 130, 6. 9. 1935.

[4] Álvaro del Portillo, *Sum.* 452.

[5] *Zapiski*, št. 1808, 1810 in 1811.

[6] *Prav tam*, št. 1812 in 1813.

[7] *Prav tam*, št. 1821.

[8] Pismo Isidora Zorzana
ustanovitelju z dne 30. 10. 1930 in 27.
2. 1931. Izvirnik v AGP, IZL, D-1213,
št. 10 in 14.

[9] *Prav tam*, 3. 2. 1933, 15. 2. 1933,
21. 3. 1933, 24. 3. 1933 itd. (št. 26, 27,
30, 31).

[10] *Prav tam*, 8. 5. 1934, 21. 5. 1934,
8. 6. 1934, 9. 7. 1934, 26. 7. 1934 itd.
(št. 52, 54, 56, 57, 59).

[11] P 15, 1. 3. 1931. P 16, 3. 3. 1931.
(V ustanoviteljih spisih in nagovorih
je zelo pogosto najti izraza “nor” in

“brezumnež”, s katerima so ga nekateri ožigosali zaradi njegovega sporočila o svetosti v svetu. Toda te zaničevalne besede je Jožefmarija spreminjal v nekaj pozitivnega: v izpoved svoje brezhibne ljubezni do Boga onkraj človeških predsodkov.) Še druge sklepne fraze pri dopisovanju z Isidorom iz leta 1931:

Prisrčen bratski objem ti pošilja tudi ta norec, – José María (P 19, 6. 5. 1931);

Bratsko te objema, José María (P 20, 14. 8. 1931);

Bratski pozdrav, zate moli, José María (P 22, 10. 11. 1931).

[12] P 51, 1. 6. 1934.

[13] *Zapiski*, št. 1152; o naslavljanju očeta: *prav tam*, št. 1032.

[14] *Prav tam*, št. 385; zapis se nadaljuje: ***Od mene hoče molitve.***

*Vodi me po poteh Ljubezni, da bi
jaz bil žerjavica in norec.*

*Žerjavica, ki bo s požirajočim
ognjem vnela mnogo apostolskih
duš, ravno tako norih –
Kristusovih norcev –, ki bodo
nazadnje iz sveta napravili kres.*

[15] *Prav tam*, št. 1725.

[16] *Prav tam*, št. 1293, 28. 10. 1935.
Prim. prav tam, št. 1199 in 1200.

[17] *Prav tam*, op. 357. Dne 22.
novembra 1931 je zapisal: ***Gospod
Bog, položi osemdeset let resnosti
in izkušenj na to moje ubogo,
premlado srce*** (*prav tam*, št. 409).

[18] ***Če sedaj slišim tiste zabavne
reči, so mi še vedno všeč, vendar se
ne počutim dobro. Če kaj takega
izrečem, če mi uide kakšna
neumnost, postane okus v ustih
nemudoma bolj grenak. To je
Jezus, ki polaga osemdeset let***

resnosti na moje ubogo, premlado srce (prav tam, št. 465).

[19] *Prav tam*, št. 506. Eden izmed sklepov z duhovnih vaj junija 1933 govori o načinu maševanja: ***Maša starega in resnobnega duhovnika brez izumetničenosti*** (prav tam, št. 1720); in v neki katarini se 6. 11. 1933 vrne k tej zadevi: ***Še vedno mi veliko manjka, da bi dosegel resnost, kakršno si želimo*** (prav tam, št. 1073).

[20] *Prav tam*, št. 1766.

[21] *Prav tam*, št. 1658.

[22] *Prav tam*, št. 1832.

[23] *Pismo* 6. 5. 1945, št. 23.

[24] *Zapiski*, št. 678; prim. *prav tam*, št. 1078 in 1080.

[25] Prim. *Zapiski*, št. 1841.

[26] *Prav tam*, št. 1283.

[27] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 308; Juan Jiménez Vargas, *Sum.* 6713 in 6716; *Meditacija* z dne 19. 3. 1975; *P* 124, 12. 8. 1935.

[28] *Zapiski*, št. 1298.

[29] Razvoj teh dveh poklicev je drugačen, vendar tipičen, kar zadeva način zbližanja z Delom in razumevanje njegovega nadnaravnega značaja:

»Jožefmarija,« pripoveduje Pedro Casciaro, »sem prvič srečal januarja 1935 v Madridu, v Akademiji študentskem domu DYA na Ulici Ferraz 50, kjer me je predstavil neki prijatelj iz otroštva, takrat študent prava.

Običajno sem ga obiskoval vsak teden, da bi se spovedal in se pogovarjal z njim. Čez nekaj tednov sem se začel udeleževati izobraževalnih dejavnosti, ki jih je imel za študente; v tistem času sem hodil na Visoko šolo za arhitekturo v

Madridu. Tako je bilo do poletnih počitnic [...]. Ker sem se bal, da se bo z mojo prošnjo za sprejem zavleklo, sem ga za to zaprosil v pismu, ki sem ga poslal po pošti. Ko sem presodil, da ga je že prejel, sem ga šel obiskat. Tedaj se je začelo moje prvo izobraževanje pod njegovim vodstvom« (Pedro Casciaro, *Sum.* 6312 in 6313).

Poletje 1935 je bilo za Jožefmarija en sam dolgotrajen in neprekinjen delovnik. S pomočjo nekaterih, ki so ostali v Madridu, je sestavil in razposlal »Novice« tistim, ki so bili na letovanju. Začel je z duhovnim izobraževanjem za dve skupini in ni prekinil mesečnih duhovnih obnov za študente.

Meseca julija sta mu bila kakor nepričakovan dar z neba poslana dva poklica, ki bosta pozneje prišteta med prve duhovnike Dela. Eden je bil Álvaro del Portillo, tisti študent, ki je

bil v Vallecasu hudo ranjen na glavi, potem pa uspel pobegniti z metrojem. Duhovnika iz Ferraza je spoznal marca in pomislil je, da bi bilo nevljudno iti na počitnice, ne da bi se od njega poslovil. V soboto, 6. julija, je prišel v študentski dom. Jožefmarija, ga je povabil na duhovno obnovo, ki so jo imeli naslednji dan. Tisto nedeljo so mu prvič razložili, na čem temelji Delo, in istega dne je zaprosil za sprejem.^[1] Drugi pa je bil »Chiqui«, tisti, ki je takoj po tem, ko se je predstavil, poprijel za delo, splezal na lestev in se lotil zabijanja žebljev.

Ustanovitelj je bil izmučen od telesnih in duševnih naporov, ki jim je bil podvržen skozi vse leto, vendar mu je pričakovanje novih poklicev vlilo poguma. Svoje upe je polagal v naslednje akademsko leto in želel preprečiti, da bi ga okoliščine zadele nepripravljenega tako kot leta 1934. ***Delo se dobro razvija. V tem je***

mogoče videti Boga,^[2] je konec avgusta obvestil gospoda vikarja. Toda dolgi meseci nakopičenih napetosti in obremenitev so naposled skrhalo zdravje tistih, ki so se zavzeto posvečali vodenju študentskega doma. Prvi je utrujenosti podlegel Ricardo, direktor. Mesec avgust je moral preležati v postelji.^[3]

Jožefmarija, bolj utrjen in odporen – pa tudi bolj zdelan –, se je kljub izmučenosti prebijal, kakor je vedel in znal, do septembra, ko je šel na duhovne vaje k redemptoristom na Ulici Manuel Silvela. Že pred meseci mu je gospod Francisco Morán, ki je opazil njegovo izčrpanost, ponudil nekaj dni oddiha na nekem svojem posestvu v Salamanki.^[4] Jožefmarija ni mogel sprejeti.

V nedeljo, 15. septembra popoldne, se je odpravil v samostan patrov redemptoristov. Bil je tako izžet, da se njegovo telo ni več odzivalo. Sodeč po tem, kar je zapisal pozneje,

verjetno že več kot eno leto ni spal neprekinjeno sedem ur:

Ponedeljek: ura je četrta čez devet zjutraj in še vedno ne morem reči, da sem začel s svetimi duhovnimi vajami. Sinoči sem bil onemogel: spal sem od enajstih do pol sedmih!

[...] Kosilo sem deloma izbruhal. Silno slaboten sem.

[...] Naredil nisem ničesar (danes še nisem uporabil spokornega biča, to bom storil pred počitkom), vendar sem onemogel, kakor da bi me kdo pretepel. Morda ni dobro, da zapisujem fiziološke podrobnosti. Ampak stvar je v tem, da bi se zdajle najraje zleknil kjerkoli, tudi sredi ulice, kakor kak postopač, in štirinajst dni ne bi vstal.^[5]—

Napravil je svoje prve sklepe, ki so vključevali spanje na tleh, in sicer ne več kot šest ur:

Torek. Na tleh sem spal čudovito [...].
Ker moram povedati vse, se
obtožujem lenobe. Zbogom včerajšnji
sklepi! Odbilo je pet zjutraj in
zadonel je stolni zvonček, ki bi
prebudil še gluhonemega [...]. Ob
šestih sem, močan kakor lasati
Samson – in kot otrok slaboten za
služenje mojemu Bogu –, vstal z
mehkega ležišča. Počutim se sijajno.
Torej ..., osliček ne bo dobil
prizanesljivosti, ampak batine!^[6]

Tudi daleč od Ferraza je njegovo srce
bdelo nad onimi, ki so ostali v
študentskem domu, in jih podpiralo s
svojo molitvijo ter mrtvičenjem:

***Kako se spominjam tistih svojih
sinov!*** piše na duhovnih vajah.

Danes ob osmih bodo imeli

***»emendatio« (kratki krožek) kot
ponavadi. Točno ob osmih bom
zanje vzel v roke svoj spokorni bič.***

[7]

V četrtek je v samostan prišel Ricardo, da bi mu izročil neko pismo. V tistem trenutku se je duhovnik zavedel, da mu srce prekipeva od veselja in da ljubi svoje fante z vso dušo. Ali tega dotlej ni opazil?

* * *

Člani Dela, povečini študentje, so Jožefmarija spoznali v talarju. Edina izjema je bil Isidoro. Bila sta istih let in v Logroñu sta bila sošolca. Leta 1930 se med njima rodi nova vez, ko je Isidoro sprejet v Delo. Ta povod za enakost pri stikih, ki obenem vodi h globlji človeški povezanosti, pa je polagoma med njima povzročal tudi nezaznavno duhovno distanco, ki se je spremenila v nepričakovano vrsto odnosa. Sprememba je opazna v dopisovanju med Isidorom in Jožefmarijem v tem obdobju; še zlasti jasno se odraža v uvodnih in sklepnih besedah njunih pisem.

V letih od 1930 do 1932 ga Isidoro običajno nagovarja z besedami: »Moj dragi prijatelj, José María,« pri zaključku pa: »Prejmi objem svojega dobrega prijatelja.«^[8]

V drugem obdobju, leta 1933, njegovi običajni izrazi niso zgolj prijateljski, temveč »bratski«: »Moj dragi brat José María« ali: »Moj dragi prijatelj in brat«, poslavlja pa se z besedami: »Prejmi objem svojega starega prijatelja in brata« ali pa: »Bratsko te objema«.^[9] Maja 1934 se pojavi nov ogovorni izraz: »Moj dragi oče José María«.^[10]

Drugače je z nagovori in sklepnimi pozdravi v Jožefmarijevih pismih, ki ne sledijo določenemu pravilu, vedno pa jih navdaja toplina naklonjenosti:

Madrid, 1. 3. '931. Predragi Isidoro!
[...] Priporoča te Gospodarju in te bratsko objema – José María.

Dva dni pozneje pa:

Madrid, 3. 3. '931. Predragi Isidoro
[...] Moj očetovski in duhovniški
blagoslov, z močnim objemom v
imenu celotne norišnice, – José
María.^[11]

Tri leta pozneje je »bratstvo«
dokončno izpodrinjeno in v vsej
njegovi korespondenci nadomeščeno
z naraščajočim »očetovstvom«: ***Vsem:
blagoslov vašega očeta, ki vas ne
pozabi in vas prosi za molitev***
(pismo članom Dela z dne 1. 6. 1934).

^[12]

To duhovno in družinsko
očetovstvo, ki vzcveti spomladi 1934,
je povezano z neko zabeležko v
njegovih *Zapiskih*:

Nedelja, 11. marec 1934. [...] V B. d.
ni nazivov. Očetu, predsedniku
D[ela]., se bo reklo preprosto takole:
oče. Brez spoštovani, brez častiti,
brez česarkoli.^[13]

Že v zgodnjih začetkih je ustanovitelj
začutil to poklicanost k očetovstvu:
Jezus v meni noče modreca

človeške znanosti. Hoče, da sem svet. Svet in očetovskega srca.^[14] Te misli je mogoče prebrati v neki katarini iz leta 1931. In leta 1933, ko prosi dovoljenja za okrepitev svoje pokore, svojega spovednika nagovori z besedami: **Glejte, to od mene hoče Bog, poleg tega pa je potrebno, da sem svet in da sem oče, učitelj in voditelj svetnikov.**^[15]

Ni mu bilo lahko člane Dela imenovati otroke. Zaradi tistega njegovega gesla **skriti se in izginiti** mu je to povzročalo rdečico in zatekal se je v preprosto pribežališče bratstva, kot sam priznava:

Do leta 1933 me je bilo nekako sram imenovati se »oče« vseh teh mojih ljudi. Zaradi tega sem jim sam skoraj vedno rekel bratje namesto otroci.^[16]

Po drugi strani ga je pri tem ovirala njegova mladost. Kako naj bi bil pri svojih tridesetih letih glava družine, sestavljene iz duhovnikov in laikov,

ki so bili njegove starosti ali celo starejši? Kolikokrat je izrekel tisti svoj molitveni vzklik: ***Daj mi, Gospod, osemdeset let resnosti!***^[17]

Čez čas je opazil, da njegov značaj polagoma pridobiva pridih resnobe. Šale, smeh, zdrava dobrovoljnost je bilo vedno nekaj, kar mu je ugajalo. Vendar se mu je ta dopustna radost s priokusom površinskosti in veseljaštva na trenutke spreminjala v grenkobo in mu v ustih puščala slab okus. ***To je Jezus***, si je mislil, ***ki polaga osemdeset let resnosti na moje ubogo, premlado srce.***^[18]

Duhovnik je pri pogovorih budno pazil na svoje izjave in besede. V javnosti je skušal nadzorovati svoje okuse in manire. Trudil se je izogibati kakršnikoli nedostojnosti. Skratka, umerjenost je dosegel celo v načinu hoje. Ni pa se bil pripravljen zaradi starčevske resnosti odreči življenju duhovnega otroštva. Zato je skušal najti način, ki bi združeval tadva raznolika pojma. ***Jezus***, je

prosil, ***želim si biti dvoleten
otročiček z osemdesetimi zimami
resnosti in sedmimi zapahi na
svojem srcu.***^[19]_____

A leta 1934 se je začel glede resnosti
nekoliko preobračati: ***Resnost. Jezus
je imel triintrideset let, ko je umrl
na križu. Mladost ne more biti
moje opravičilo. Razen tega pa
bom počasi prenehal biti mlad.***^[20]_____

Kar zadeva sedmero zapahov, je bilo
to nekaj, o čemer je že dalj časa
premišljeval, vse od duhovnih vaj v
Samostanu sv. Janeza od Križa, ko je
zapisoval svoje meditacije:

Sveta čistost: ponižnost mesa.
Gospod! Sedem zapahov za moje
srce! Sedem zapahov in osemdeset
let resnosti. Ni prvikrat, da slišiš to
mojo prošnjo [...]. Moje ubogo srce
hrepeni po nežnosti.^[21]_____

Njegovo čustveno življenje, prepolno
in prekipevajoče od veselja, se ni

skladalo z »osemdesetimi zimami resnosti«. Poskusil je vkleniti čustva na enak način, kot si je prizadeval za umerjenost svojega vedênja. Vse zaman. Srce mu je uhajalo. Ni ga bilo mogoče zadržati. Silovitost njegovega utripa mu je jemala sapo. Končno pa mu je Gospod dal uvideti, da je bila ta prekipevajoča nežnost namenjena Njemu in preko Njega njegovim otrokom, in da je bil v njegovih prsih skrit neusahljiv vir ljubezni, čiste in očetovske. To je odkril 19. septembra, ko mu je Ricardo prinesel pismo k redemptoristom:

Prišel je Ricardo – kot sem povedal – in ob srečanju z njim sem se zelo razveselil. Svoje fante imam rad iz vsega srca. In vedno hočem ohraniti to ljubezen do njih zaradi Kristusa. Kljub temu pa me je danes popoldne večkrat napadel dvom, ali ne bi ta ljubezen (ki seveda pridobi več poudarka do tistih mojih otrok, ki so bolj predani Delu) mogla biti Jezusu

neprijetna. Pravkar mi je Jezus dal videti in začutiti, da mu ni neprijetna: njih imam namreč rad zaradi Njega; in ker imam svoje fante tako rad, imam Njega rad še milijonkrat bolj.^[22]___

Poleg vloge očeta – ki jo je prevzel v ***polnem zavedanju, da je na zemlji samo zato, da jo izpolni***^[23]___ – se je ustanovitelj čutil poklicanega biti ***učitelj in voditelj svetnikov***. Naj se poda na pot učiteljstva in modrosti, tako da se poskuša izkazati pri študiju in postane profesor? Ali pa naj to plemenito željo žrtvuje? Potem ko je o tem premislil v meditaciji, je svoj odgovor predočil svojemu duhovnemu voditelju: ***Moja pot je druga: Bog hoče, da sem svet, in hoče me za svoje D.***^[24]___

* * *

Akademsko leto 1935/1936 se je začelo s ponovno pridobitvijo tega, kar je bilo opuščeno s »strateškim

umikom«, ko so Akademijo DYA preselili v spodnje nadstropje. V začetku septembra so razposlali pisma na najbolj znane šole v provincah in dali oglase o študentskem domu v državne časopise. Povpraševanja po sobah je bilo veliko in ker Ferraz 50 ni premogel dovolj postelj, stanovanja iz prejšnjega leta pa niso mogli znova najeti, so podaljšek vzpostavili v sosednji hiši, Ferraz 48. Za ureditev novega stanovanja se je moral Jožefmarija znova zateči h gospe Dolores, ki mu je dala na razpolago 45.000 pezeta.^[25]_____

Ko je minevalo sedem let od ustanovitve, je Jožefmarija napisal tole katarino:

Od tistega 2. oktobra 1928 – koliko Gospodovih milosti! Danes sem veliko jokal. Zdaj, ko vse poteka dobro, se čutim slabotnega in nekako brez moči. Kako jasno je spoznanje,

da si vse naredil in delaš ti, Bog moj!

[26]

Preživetje študentskega doma v zadnjem letu je bilo resnično vsakodnevni čudež. Leto 1934 so začeli z lepim naborom osebja: dva gospodinjska pomočnika in izučen kuhar, ki ga je bilo treba takoj odsloviti in seveda ustrezno izplačati, ker niso imeli stanovalcev. Sedaj so bili previdnejši in so gospodinjsko osebje omejili na kuharico in mladega pomočnika, ki je bil prej v študentskem domu zaposlen kot strežnik in naj bi izvrševal vsakovrstna naročila, delal kot vratar ter stregel pri mizi. Kuharica je bila ženska bogatih strokovnih izkušenj.

[27]

Kar zadeva druge storitve, mladi pomočnik ni ravno pretiraval pri izpolnjevanju svojih dolžnosti. Ko so študentje odšli iz hiše, sta se gospodinjskim opravilom posvečala

duhovnik in direktor. Pospravljala sta postelje. Pometala sobe. Pomivala krožnike in pogrinjala mizo. V tem sta se izurila že prejšnje akademsko leto. Stanovalcev je bilo dobrih dvajset in pomivalo se je ročno ter z dobro voljo:

Na god sv. Karla, 4. nov., piše v neki katarini, sta minili dve leti od Ricardovega poklica. To sva praznovala tako, da je on tistega večera pomil vso posodo. Jaz sem jo obrisal in jo spravljal na svoje mesto. Končala sva okrog dvanajstih v svetem veselju.^[28]

Novembra sta za sprejem v Delo zaprosila dva študenta arhitekture, prijatelja in oba iz vzhodne regije. Eden od njiju, Pedro Casciaro, je Jožefmarija spoznal januarja 1935 in od takrat obiskoval predavanja o osebnostnem in duhovnem izobraževanju, ki so bila organizirana v študentskem domu.

Drugi je za Delo izvedel šele oktobra. Ime mu je bilo Francisco Botella. O božiču sta se oba preselila na Ulico Ferraz 48.^[29]_____

Tam je vladalo prisrčno vzdušje, ozračje »pobožnosti, študija in apostolata«, kot ga opiše Aurelio Torres-Dulce, študent medicine, ki je obiskoval študentski dom, in pri tem pojasni, da »je bil temeljni cilj vsega tega nadnaraven: napredovanje v krščanskem življenju«.^[30]_____ Študentje so prihajali v stanovanje ravno zato, ker to ni bil »kraj za razvedrilo«. Od njih so zahtevali, da študirajo, ***kajti študij je resna obveznost.*** Študentski dom so morali vzeti za »nekaj svojega«, to se pravi doprinesti svoj delež glede zadolžitev in stroškov. Ni jim bilo dovoljeno biti povprečneži, »ostati v množici«. Spodbujali so jih, naj poletijo kvišku s plemenitimi ambicijami.^[31]_____

Sredi zatiralske politične razjarjenosti v deželi je bilo tisto okolje zavetje veselja in miru, ki se ga je človek razveselil kakor čudežnega odkritja oaze sredi puščave. Zavedajoč se razvnetih mladostnih moči, podivjanih v tistih žalostnih okoliščinah španske zgodovine, je Jožefmarija v neki katarini zapisal, kaj je bilo potrebno popraviti in kaj jim je bilo treba vsaditi v zavest:

Glede duha d[ela]. sv. Rafaela: fantom naj ne bo dovoljeno v naši hiši razpravljati o političnih zadevah; treba jim je pokazati, da je Bog isti kot vedno, da se njegova roka ni skrajšala; jim povedati, da je apostolat, ki se vrši med njimi, nadnaravnega značaja; velikokrat omenjati božjo navzočnost v zasebnih pogovorih, v skupnih govorih in vedno; napraviti njihov razum in srce katoliško.^[32]_____

Na začetku leta 1935 je imel José Luis Múzquiz, študent inženirstva, pogovor z Jožefmarijem: »Na kratko mi je predstavil,« pravi José Luis, »kaj počne Akademija DYA. Kako si brez ustvarjanja nekega novega združenja prizadeva vzgajati dobre kristjane, jih usposablja in nagovarja k temu, da ravnajo skladno s svojim imenom ter polagoma izobražujejo še druge mlade, ki bi si takšne vzgoje želeli. Povedal mi je, da so bili med udeleženci govorov oziroma krožkov mladi iz vseh španskih regij, ki so študirali v Madridu; in tudi iz vseh političnih usmeritev in strank, vendar pa pri krožkih nikogar niso spraševali, kateri strani pripada.«^[33]

Ko Ricardo, direktor študentskega doma, le-tega opredeli s pomočjo tamkajšnjega duhovnega razpoloženja – »vzdušje veselja, miru, božje ljubezni in vedrosti ob nenaklonjenih okoliščinah političnega in družbenega ozračja« –,

nam nehote razkriva očetovo stanje duha.^[34] Tisti duhovnik je že pred časom odkril razlog svoje umirjenosti, medtem ko je okoli njega vse trepetalo:

Menim, da je Gospod v mojo dušo položil še eno lastnost: mir; imeti mir in razdajati mir, sodeč po tem, kar vidim v osebah, ki jih vodim ali sem z njimi v stiku.^[35]

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

^[1] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 1 in 588. Prav z lahkoto je usvojil to kratko srečanje z Delom in njegovim ustanoviteljem, saj oče v »Novicah« septembra 1935 pri pregledu anekdot in prispevkov s strani počitnikarjev zapiše: ***Álvaro del Portillo se je v La Granji uspešno posvetil***

znamenitemu ribolovu, o katerem govori sv. Marko v 1. poglavju svojega evangelija (AGP, RHF, D-03696).

[2] *P* 126, 22. 8. 1935.

[3] V pismu z dne 5. 9. 1935 mu Jožefmarija pravi: ***Sin moj, Ricardo! Skrbi me, da ti nisem naročil – ker se mi je zdelo nepotrebno –, da po Mariji Gospodu izročiš vse te drobne neprijetnosti zaradi tvoje bolezni [...]. Pazi nase. Pozabi na vse skrbi in ne vračaj se v dom, dokler ne boš pri močeh*** (*P* 129, 5. 9. 1935). Prim. tudi *P* 130, 6. 9. 1935.

[4] Álvaro del Portillo, *Sum.* 452.

[5] *Zapiski*, št. 1808, 1810 in 1811.

[6] *Prav tam*, št. 1812 in 1813.

[7] *Prav tam*, št. 1821.

[8] Pismo Isidora Zorzana ustanovitelju z dne 30. 10. 1930 in 27.

2. 1931. Izvirnik v: AGP, IZL, D-1213, št. 10 in 14.

[⁹] *Prav tam*, 3. 2. 1933, 15. 2. 1933, 21. 3. 1933, 24. 3. 1933 itd. (št. 26, 27, 30, 31).

[¹⁰] *Prav tam*, 8. 5. 1934, 21. 5. 1934, 8. 6. 1934, 9. 7. 1934, 26. 7. 1934 itd. (št. 52, 54, 56, 57, 59).

[¹¹] *P 15*, 1. 3. 1931. *P 16*, 3. 3. 1931. (V ustanoviteljih spisih in nagovorih je zelo pogosto najti izraza »nor« in »brezumnež«, s katerima so ga nekateri ožigosali zaradi njegovega sporočila o svetosti v svetu. Toda te zaničevalne besede je Jožefmarija spreminjal v nekaj pozitivnega: v izpoved svoje brezhibne ljubezni do Boga onkraj človeških predsodkov.) Še druge sklepne fraze pri dopisovanju z Isidorom iz leta 1931:

Prisrčen bratski objem ti pošilja tudi ta norec – José María (P 19, 6. 5. 1931);

Bratsko te objema – José María(P 20, 14. 8. 1931);

Bratski pozdrav, zate moli – José María (P 22, 10. 11. 1931).

[12] *P 51*, 1. 6. 1934.

[13] *Zapiski*, št. 1152; o naslavljanju očeta: *prav tam*, št. 1032.

[14] *Prav tam*, št. 385; zapis se nadaljuje: ***Od mene hoče molitve. Vodi me po poteh Ljubezni, da bi jaz bil žerjavica in norec. Žerjavica, ki bo s požirajočim ognjem vnela mnogo apostolskih duš, ravno tako norih – Kristusovih norcev –, ki bodo nazadnje iz sveta napravili kres.***

[15] *Prav tam*, št. 1725.

[16] *Prav tam*, št. 1293, 28. 10. 1935.
Prim. *prav tam*, št. 1199 in 1200.

[17] *Prav tam*, op. 357. Dne 22. novembra 1931 je zapisal: ***Gospod***

***Bog, polôži osemdeset let resnosti
in izkušenj na to moje ubogo,
premlado srce (prav tam, št. 409).***

[18] ***Če sedaj slišim tiste zabavne
reči, so mi še vedno všeč, vendar se
ne počutim dobro. Če kaj takega
izrečem, če mi uide kakšna
neumnost, postane okus v ustih
nemudoma bolj grenak. To je
Jezus, ki polaga osemdeset let
resnosti na moje ubogo, premlado
srce (prav tam, št. 465).***

[19] ***Prav tam, št. 506. Eden izmed
sklepov z duhovnih vaj junija 1933
govori o načinu maševanja: Maša
starega in resnobnega duhovnika
brez izumetničenosti (prav tam, št.
1720); in v neki katarini se 6. 11. 1933
vrne k tej zadevi: Še vedno mi veliko
manjka, da bi dosegel resnost,
kakršno si želimo (prav tam, št.
1073).***

[20] ***Prav tam, št. 1766.***

[21] *Prav tam*, št. 1658.

[22] *Prav tam*, št. 1832.

[23] *Pismo* 6. 5. 1945, št. 23.

[24] *Zapiski*, št. 678; prim. *prav tam*, št. 1078 in 1080.

[25] Prim. *Zapiski*, št. 1841.

[26] *Prav tam*, št. 1283.

[27] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 308; Juan Jiménez Vargas, *Sum.* 6713 in 6716; *Meditacija* z dne 19. 3. 1975; *P* 124, 12. 8. 1935.

[28] *Zapiski*, št. 1298.

[29] Razvoja teh dveh poklicev sta med seboj različna, vendar tipična, kar zadeva način zbližanja z Delom in razumevanje njegovega nadnaravnega značaja: »Gospoda Jožefmarija,« pripoveduje Pedro Casciaro, »sem prvič srečal januarja 1935 v Madridu, v Akademiji-

študentskem domu DYA na Ulici Ferraz 50, kjer me je predstavil neki prijatelj iz otroštva, takrat študent prava.

Običajno sem ga obiskoval vsak teden, da bi se spovedal in se pogovarjal z njim. Čez nekaj tednov sem se začel udeleževati izobraževalnih dejavnosti, ki jih je imel za študente; v tistem času sem hodil na Visoko šolo za arhitekturo v Madridu. Tako je bilo do poletnih počitnic [...]. Ker sem se bal, da se bo z mojo prošnjo za sprejem zavleklo, sem ga za to zaprosil v pismu, ki sem ga poslal po pošti. Ko sem presodil, da ga je že prejel, sem ga šel obiskat. Tedaj se je začelo moje prvo izobraževanje pod njegovim vodstvom« (Pedro Casciaro, *Sum.* 6312 in 6313).

»Gospoda Jožefmarija sem spoznal,« izjavlja Francisco Botella, »13.

oktobra 1935 v študentskem domu na Ulici Ferraz 50 v Madridu.

Takrat sem bil študent arhitekture in matematike. Moj prijatelj, Pedro Casciaro, me je pripeljal v študentski dom, ne da bi jaz vedel za obstoj Opus Dei [...]. Začel sem zahajati v ta dom in obiskovati krožke, ki jih je vodil gospod Jožefmarija. Dne 23. novembra 1935 sem zaprosil za vstop v Delo in 7. januarja 1936 sem se vselil v omenjeni študentski dom« (Francisco Botella, *Sum.* 5605).

^[30] Aurelio Torres-Dulce, AGP, RHF, T-03773, str. 3.

^[31] Prim. *Zapiski*, št. 1163, 1165, 1167.

^[32] *Prav tam*, št. 1160.

^[33] José Luis Múzquiz, *Sum.* 5790.

^[34] Ricardo Fernández Vallespín, AGP, RHF, T-00162, str. 26.

^[35] *Zapiski*, št. 1095.

»Jožefmarija sem spoznal,« izjavlja Francisco Botella, »13. oktobra 1935 v Študentskem domu na Ulici Ferraz 50 v Madridu.

Takrat sem bil študent arhitekture in matematike. Moj prijatelj, Pedro Casciaro, me je pripeljal v študentski dom, ne da bi jaz vedel za obstoj Opus Dei [...]. Začel sem zahajati v ta dom in obiskovati krožke, ki jih je vodil Jožefmarija. Dne 23. novembra 1935 sem zaprosil za vstop v Delo. In 7. januarja 1936 sem se vselil v omenjeni študentski dom« (Francisco Botella, *Sum.* 5605).

[30] Aurelio Torres-Dulce, AGP, RHF, T-03773, str. 3.

[31] Prim. *Zapiski*, št. 1163, 1165, 1167.

[32] *Prav tam*, št. 1160.

[33] José Luis Múzquiz, *Sum.* 5790.

[34] Ricardo Fernández Vallespín,
AGP, RHF, T-00162, str. 26.

[35] *Zapiski*, št. 1095.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/5-ocucitelj-in-voditelj-svetnikov/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/5-ocucitelj-in-voditelj-svetnikov/) (6. Avg.
2025)